

Dansk referat af statsminister Krag og udenrigsminister Hækkerups møde med vicepræsident Lyndon B. Johnson i udenrigsministeriet lørdag den 14. september 1963. Uddrag.

[...]

Hækkerup oplyste derefter, at han i efteråret ville aflægge et besøg i Sovjetunionen, og Krag omtalte, at han, om han kunne finde tid dertil, måske ville aflægge et besøg i Sovjetunionen næste forår for derved at efterkomme en sovjetisk invitation af gammel dato; iøvrigt var han den eneste nordiske statsminister, der ikke i denne egenskab havde aflagt besøg i Sovjetunionen.

Som gengæld for de nordiske statsministerbesøg i Sovjetunionen, der fandt sted i 1955 og 1956, havde det været meningen, at ministerpræsident Khrushchev skulle aflægge et genbesøg i de skandinaviske lande. Denne sag var imidlertid blevet kompliceret først på grund af Ungarn-situationen i 1956, der havde medført en aflysning fra skandinavisk side, dernæst fordi Khrushchev i sommeren 1959 umiddelbart før besøgets gennemførelse havde sendt afbud til de skandinaviske regeringer. Khrushchev havde henvist til den pressekritik, der havde rejst sig imod besøget, men måske var begrundelsen for afslaget nok så meget den, at Khrushchev på det tidspunkt havde modtaget invitationen til at besøge præsident Eisenhower i Camp David i september måned samme år. Nu havde imidlertid den svenske udenrigsminister Torsten Nilsson under sit besøg i Sovjetunionen i maj måned fornyet den svenske invitation. Danmark og Norge havde følgelig også fornyet deres invitationer, for at besøget kunne blive gennemført i de tre lande på én gang. Ganske vist var den svenske spionaffære nu dukket op i billedet, men det var statsministerens indtryk, at den svenske regering i hvert fald ikke selv ville tage skridt til besøgets aflysning.

Vicepræsident Lyndon Johnson mente, at sådanne besøg kunne være nyttige. Til den tid, det vil sige når besøgene fandt sted, ville vi forhåbentlig kunne danne os et klarere billede af den verdenspolitiske situation, end det var muligt i dag. Han kom ind på Cuba-krisen og betegnede de afgørelser, der da blev truffet i det nationale sikkerhedsråd, som de sværeste øjeblikke i hans politiske løbebane. Historien måtte afgøre, om Cuba-krisen havde medført en afgørende vending i den kolde krig - han troede det for sit vedkommende. Cuba-krisen havde for den amerikanske regering understreget betydningen af militær styrke og betydningen af at have venner og at opretholde alliancer, men den havde også tjent til at understrege, at det ikke er muligt udelukkende at ville følge en styrkens kurs. [...] De forenede Stater forsøgte at optræde så afdæmpet som muligt over for Sovjetunionen, for at Sovjetunionen ikke skulle få den opfattelse, at den vestlige verden ønskede at ødelægge det sovjetiske samfund. Alle i Vesten måtte stå sammen om at løse problemerne, og løsningen måtte søges ud fra en vilje til at yde en indsats og bevare styrken.

Vicepræsidenten understregede i den forbindelse, at den amerikanske regering i høj grad værdsatte den støtte, som den fik fra Danmark. Dette gjaldt Danmarks hurtige underskrift på atomforsøgstop-traktaten, Grønland-baserne og det danske bidrag til det vestlige forsvar i det hele taget. Den amerikanske regering var klar over betydningen af det venskab, der bestod mellem Danmark og USA, og hans besøg i København havde ikke mindst til formål at understrege dette.

Krag bad vicepræsidenten om at udtale sig om rumforskningsproblemerne.

Lyndon Johnson henviste til det foredrag, han samme aften skulle holde i Studenterforeningen og sagde, at den grundlæggende amerikanske tanke var den, at intet land kunne forblive nummer et på jorden, hvis det var nummer to i rummet. En fuldkommen beherskelse af rummet var nemlig af afgørende betydning både økonomisk og politisk, civilt og militært. Den, der kontrollerede kommunikationsmidlerne, kontrollerede verden.

[...]

Den 16. september 1963.